

כב:

עין משפט
נר מצוה

מב א ב מיי פ"ד מהל' נירוטין הלכנ ג סמנ עשין ג טושי"ע אה"ע סי' קנד סעף א:
מג ז מיי פ"דו מהל' מלוה סעי' א טושי"ע ז"מ סי' מנ סעיף א:
מד ז מיי פ"ג מהל' נירוטין הלכנ ג [טז] יח סמנ עשין ג טושי"ע אה"ע סי' קנד סעיף א:
מה ז מהל' שם הל' טו ופ"ד שם הלכנ ה סמנ ג טושי"ע שם וסי' קנד סעיף א:

תוספות רי"ד

רבי אלעזר הוא דאמר דע
מסירה. כדן מ"א א"ע
שיש דע חזקיה לא ע"א
כדן ע"א מסירה וכו'
דאורייתא למקרייה לביא
למשפח למיור. ואמר רבי
אדנולא לא הכשרי [ר"א]
אלא לאלתר אבל מכאן
ועד י' מימא לא יכלא היה
רבי תנא הלכותא דע
א"ע שפאן ע"א מסירה
כ"ד מעדידין שבמיה
סנהזר הלא חיישין שפא
ויומרינן אהור ורבי יוחנן
אמר פאלין מוכר ועד'
א"ע אם איאת הוה ביה
תנא מוכר דכירי וכו'
חיישין לטכחא וק"ל
רבי אלעזר ור' יוחנן
הכלה כ"ד יוחנן הוה
רבי: תנא הלכותא דע
למכור את הגט אלא
רבי חזקיה שוטה וקטן. כגמ'
מפרך הוא לאו בני דעה
נינה: האשה כותבת את
גטה: וי מקטנה לבעל
ותחור ומוסור לה לשם
דיוקין. הלכותא דע
א"ע שוטה כ"ד שוטר
יפרעון כותבה הראשה
היה לה למחברא ולמסור
לו להיתר לו לראיה:
שאן קיום עולא
במחזיקין: הבל שטח
לבראי את הגט חזן
מחרש שוטה וקטן סומא
ונכיר מ"א דב"י שילוחת
א"ע (שבל) [מכחול] וכו'
קטן ובשילוחת נפקא לן
כ"ד מ' מקורשין שפאמחא
קמיתא מיקחא א"ע
היה לביא אורא דאדאי
דוקא לברא. ככרי מ"א
לאו רב היתרא נינה
דאן תלן תורת גיטין
דקורשין ומוסור ולנפשה
לא חז' לא מי' למכור
שילוחתא דאורייתא: כ"ד
הקטן והגדיל חרש
ונתפחה סנהזר ונתפחה
גשטוי שפאמחא ככרי
ונתפחה סנהזר אכל תפח
ונתפחה ודור נתפחה
פחתו ונתפחה ודור
ונתפחה שיש ונתפחה
והו' נשפחה כשרו את
הכלל כ"ד שפאמחא
וסמו לרעה כשר:
הוא לאו בני דעה נינה
מ"א הרמנא אורא וכוה
לכונה והגי' כ"ד
הוא שפא אמר רב הוא

המביא גם פרק שני גימין

אבל בשמרות א. פ' בקוטרס דקיימי לגויינא ודילמא לא מפיק ליה עד זמן ארוך וישכחו עמי מסירה את הדבר וסמינן לעדי חסימה והוא מניף כתב העלוין וחומס העדים עומד במקומו מפרשו דחוק להמס לט לעומס ולסמוך על עדי חסימה דדבר סיכול לניף ונראה לרבינו יצחק דטעמא משום דגזירת הכזוב הוא בלא משכרי בשמרות מימי לאלתר דבעינן ראי' לעמוד מימי רביס ורבי דענין אמר אפילו בשמרות דר' יוחנן טעמיה דאפילו עד עשרה ימים מירכר דכרי והא דפרין והא כמי אמנן יעמוד ימים רביס היינו משום דסלקא דעתין דקרא למעוטי שמרות קאחי לאו הכי למאי אסתא ומשני לעצה טובה אסתא ועוד י"ל דדוקא בגיטין קאמר רבי יוחנן דעד עשרה ימים דכרי אלן בשמרות דע רוב מילאס לא לרבינו ודוקא לאלתר משני יהסתא פרין שפיר והא בעינן ראי' לעמוד ימים רביס ואפילו לאלתר אין הכשיר ווא"מ רבי אלעזר דאמר לאן בשמרות שזא מלי שזא מאן עליו עדים דמן ב' בתרא (לקמן פ. דלר'

אלעזר גובה מנכסים משועבדים והיינו בשטרות דכ"פ בקונטרס ו"ל
דשמי א"ן עליו עדים כיון דכמוז על דבר שאינו יכול לייף והעדים
מזכירין לעולם שטר המפור בפניהם ואם היו מוסיפין שום דבר היה
יכול העיוף אצל עוד קשה דבהדיא תניא בפ"ק קדושין (דף קט.) כתב
על הנייר ואל על ההרש כדי במורה ק"ך נהמה ק"ך הרי זו מורה
ונתנה אלמא מכשיר ר' אלעזר אף בשטרות דבר שיכול להדייק וי"ל
הוא דקאמר הכא אצל בשטרות לא ה"מ בשטרות העומדים להדיא
אצל שטר מכר ומתנה שעשוי לקנות בו לפי שעה הוי כמו גיטא וי"מ
אלא חילוק בין דבר שיכול להדייק לאין כד"כ במסר לה"א ויכח
דלא הכשיר היינו דלא ק"ל כוונתה אלא בנתיב ולא בשטרות דכמר
אחריי אף בשטרות ורב סבר לה כוונתה בחדא ופליג עליה בחדא ואין
בחדא (וי"ש) הלכא כ"ר"א בנתיב כיון דאך שעתמין דפי' בחדא ענין
יעוד אמאי פריך א"י ויומן טפי והלכתי למען יעמוד ימים רבים לכ"כ
א"א וי"א בוי דיעה ניהור. (ל' האכזר פריך דר' מאיר לא חייב כ"ס
ששטרו ואחרים רואין אותן כו' ואמר' בגמ' (שם י"ב) מאן מנה
אלא רהיב בעלמא אצל הכא מיירי שגדול עומד על גביו ומלמדו ומזהיר
הי"ס ומרשא פ"י שאין בני קריאה וקטן משהו דא"ס כחזי בשרה אצל
ספולה עד שיתכוננו שיהי' משהו דכ"ד מוסיין א"ס לעשות לשמה
בשטות משהו למתכח מילתא דאן עבדי לשמה שוכטו שמו ושמה וס'
אלא בר חלילה הוא אע"פ שב"ד מלמדין אותו דלא מיכרח מילתא דעב'
וגדול עומד על גביו וי"ל דלא בעינן שליחות בכהני' דוכחב לאו אצל
בחדא ולעדים חתמו לאו משהו שליחות אלא משהו דכעלא כזה בהעלא
דאמריין א"ס ויכח (דף ק"ג) והא דלמר גריש לא בטנ (לקמן דף כו')
דשמו ומגלך דלאו אותי קא מכי' לה לא משהו דכעלא דאך בעינן
שילגא למיפסל לכולהו גיטא מ"ט אלימא משהו דכתיב וכתב והכא א'
אפילו ככתב בציוריו לא יסיר לה מדי דעלה הוא וא"ת והא לאו בני כ'
השוטה הוו בני כריתות אלא קשה דמשמע דלא פסול עובד כוכבים א'
למאן דאך נמי לאתמי' ברייתא דעובד כוכבים פסול וגוראל דלא שייך ל'
עדות דבמדי דשליחות הוא דאמר' לקמן הכי דאין העבד נעשה שליח
בנתיב שחומתיהו עובדי כוכבים והא לאו בני כריתות ניהור אצל כתי'
ולאו בני כריתות ניהור דלא פסלי ב"ד דע"י (ד' ה.) מילה
מתיבין למימר קסובין ו' אליבא דר"מ וס' דלר"מ נמי בעינן כתיבה
עומד על גביו ומתי' אפילו בשטות טפי מבחללי' כיון דלא הוא א'
בשטות גדול עומד על גביו כמו בחלילה ופריך רב נתמן מצרייחא דקא'
אלא עובד כוכבים ומשי דעובד כוכבים לעמיה דנפשי' הוא דקא'
רב נתמן כו' ובירייתא דקתי' עובד כוכבים פסול רבי אלעזר היא ו'
שוטה וקטן דפסולין א' בעינן שליחות ואי לא בעינן שליחות נקט'
עומד על גביו ומתי' שוטה ודאי פסול כמו בחללי' וכן משמע
גמי מתיבין כר' מאיר פריך והא דאי עובד כוכבים לעמא דנפשי'
לשמה דמארייחא ומתיבניהו הוא דפליגי רבי מאיר סגר דוכחב דקא'
רב נתמן לרב נתמן וכתב לה לשמה מאי לאו כתיבה הגע כו' משמע ו'
מכחבד ולפי' וס' פסול נמי כתיבה במחזור ודא דתנן לעיל תלבו ו'
אלא בני דעה ניהור לכ"ע ו' ומסיק רב נתמן דברייתא דקתי' עובד'
דינקט מרש שוטה וקטן והא דהין עובד כוכבים אי נמי לא נקט עובד'
גדול עומד על גביו אצל כוכבים דייקאין מדפסלי עובד כוכבים לענין
דארייק מדפסלי לעובד כוכבים לענין כו' דאריב לירוק מלחא נמי
מאיר ופריך ודאי עובד כוכבים אדעמא דנפשי' קא עבדי והוי'

עדי מסירה כרתי ואמר
לא לאלתר אבל מכאן
יש לי ריכוז זה היה
אמר יא"פ מכאן עד
לא הרהר ביה תנאי
לא הכשיר כ"ה אלא
יוה לא כרתי יגתת
ימים רבים ורבי יוחנן
תיב למען עמרו ימים
קמ": **מתני'** הכל
אפי' חרש שומה וקמן
יטה והאיש כותב את
גמט אלא בחותמו:
הנהו אמר רב הונא
והוא

ר' אלעזר ס"א. דלמחר חמיתא הגט אינה מן המורה ולא כפי למחישא
כלא עדי מסירה דליניה הוא דעבדי כריתות דעל כרחק צעיק
עדים דילפינן (לקמן דף 5.) ערוה דבר דבר ממזמן והלכך לא חיישינן
לנלמא מוסיפא דהא אמרן לזריב למקרייהא וזו הוה בינה מנאש
אינה ידעו עדי ומ"ע עדי מסירה עיקר
הנאש לינשא לזריב להניא עדים
שנמסר לפניהם. אבל לר' מאיר דלמחר
לא צעיק עדי מסירה אינה לינשא
לינשא דמחזן דסמין ארבע חמיתא
אשה הבאה לינשא בגט אינה מביאה
לפנינו עדים החתומים זו אם יש
מכירה בחתומתן ואם יש מנאש
וויפסיה בנכח דידע: **אלא נאמר.**
שהביאנו לז"ד ביום שנמסר לה
להודיע שהיא גרושה ויתורה לינשא
דכיון דהאדריגא הוה ובעידי מסירה
לא חיישינן לזיופא: **וויפסיה.** וכבר
שכחו העדים: **אלא בגיטין.**
דליין עשוין אלף להמירה ויכולה
להביאו לז"ד לנאמר ויתורה ושוב
אינה לזריב לגט דכיון שהומרה
בז"ד יש וזכרו וקול לדבר: **אבל**
כשערוס. דקיימא לגזיינא ודילמא
והוא

לא מפיק ליה עד זמן ארוך וישבחו עדי מפרים את הדיב וסמכין אפדי חמימה והוא מייף כזה העליין וזווסם העדים עומד בתקומו: ימים רבים. אלמא בעיין דבר הראוי לעמוד והתקיים. והאי קרא בידימיה אשתי גבר: **ברכה** דפי **השט** וקטן. כגמ' מפרש לה: **בוכנה** אשתי גיטס. ומקמחא לבשל ואחר ומטוסר לה לגירושין: **שוכרו**. שוכר פרעון מכונה שהאשה היה לה לכונוה ומתקשר לו להיות לו לראיה: **גמ'** והא **לאו** בני דיעס גיטסו. ולא ידעו לכונו לשה: והוא

הכי פירושו לא הכשיר ר"א כו' כלומר ר"א איירי ודאי בכל שטרות
בפ' בתרא (ומקם פי): הלכה כר' אלעזר בגיטין ומפרש הסם דר"א
ונראה דר"א הוא ליה למינקט הכא לשיטתא דנקט ר"א גופיה בפרק
הוא ועוד דהוא ליה לאייתי הסם פלוגתאיה דרבי ויחנן ור"א דהכא
הוא זה ליה למפרק דכולהו מורד דר"א לא פליג בן גיטין לשטרות:
ולא לשמה ומשני כשגדול עומד על גביו והא דתנן בפ"ק דמולין ויולין
דלא בני צוונה לשחיטה כו' הסם מיירי כשאינו מלמדו לכון לשחוט
לשמות ולשמה והכי נמי בפ' מנות חליצה (יבמות קד): ממשנת מחליצה
ממעטם דלאו בני צוונה נינהו לא פסיל להו א"ע"א דאמר דמחליצה
היא כגדול עומד על גביו ומיירה הכא בגדול עומד על גביו כשר אפי'
יריו ושם עירה אבל לענין חליצה אמרו בתוספתא דיבמות (פי"א) דשוטה
לשמה כמו גבי גט ור"א ואכתי הא לאו בני שלמות נינהו מאי מהני
קאי אלא אקופר והא דאמרין לקמן (דף ע"א): ר"ך שיאמר לסופר
לא חשיב לשמה אלא חשיב סתמא ופסול דאשא לאו לגירושין קיימא
אין תכח דרמנא וכמה דלא אמינא למעשה"א אי פירוש תכח לגרש
אף לפי שכל נכסו לגירושיו דידהו אלא לאחר והא דאמר לעיל (דף כ.)
הי קא תכזה ליה הסם אונתן סמין דבעינן שיחוב צוויין ויין והכא
ומות נינהו וי"ל דחשיבי בני כרימות האילו ואם הללו בני כרימות
משום דלשחוט דנשיקא קא עביד ומיפוק ליה דלאו בני כרימות נינהו
ליפסול דלשחוט דלאו בני כרימות נינהו צמדי דלא בני שלמות ולא
גוי' או אחימה לר' מאיר שהיא לשם עדות פריך לעיל בפ"ק (ד' י'): גבי
הר"א דלא לשם עדות ולא לשם שלמות הוא אין לפסול משום
עובד כוכבים משום דלאו בני מילה נינהו ועוד אומר רבינו יתכן
לשמה דתרנן דגור' כתיבה אלו אחימה ומוקי לה בר הונא בגדול
אמר מרבנן אבל לר' אלעזר דבעי כתיבה דמרבנן לשמה לא מתיני
י עובד כוכבים פסול ומשמע ליה דאחא כר' מאיר מדלא נקט לפסול
ביד ופסול אפי' גדול עומד על גביו אפילו לרבי מאיר הדר אמר
נקט עובד כוכבים לרבותא דאפי' שהוא בן דעת יותר וה"ה דהרש
ביד כוכבים דפסול בכל ענין אילו חרש שוטה וקטן כשרים בגדול
אפילו לר' מאיר כ"ר דבעי כתיבה לשמה דמרבנן דאף בלתי דאמר
קא עביד ועוד דנא דהשתא ס"ד דאפי' ר' מאיר בעי כתיבה
קאי אחימה נמי ור' אלעזר סבר דאכתימה לחודה קאי מדפריך
ידא איהו בלא להעמיד דכרי בר הונא דלפילו כתיבה בעי ר' מאיר
ומתנו לה כשר מיירי כששיר מקום החורף והשתא פירי והא
בגמרא פסול ר' אלעזר ומתניין ר' מאיר ללא בני כתיבה שמה
וכוכבים משום דרישא אחיא נמי כר' אלעזר ולדידיה דוקא חש"ו כשרין
ואם מכלל דלענין כתיבה כשר אחיא כריבי מאיר ואפי' שפיר דלא תיקשי
ה כרישא דפסול אלא משום דרישא אחיא נמי לר' אלעזר כמו לרבי
ליה ליפסול לרבי מאיר לכל הפחות דמרבנן בגדול עומד על גביו:
אלא

מסורת הש"ס

(א) לעיל ע: וש"נ.
(ב) פירושין לט. וש"נ.
(ג) לעיל כא. (עדות פירק ב
מ"ג).

תורה אור השלם

1. כה אמר ה' עבדות אלדי ישראל לקוח את הספרים והאלה את ספר המזקקה הזה ואת התחתונים ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים: ירמיהו לב יד

מוסף רש"י

האשה כותבת את
ביטתה, ומקנת לה
והיב לה ניהלה (נשיא)
והאיש כותב את
שורבו, מרעון הכתובה
שפרע ומקנתו לשאש והיא
מחמת עדים ומסרתו לו
לנאיה כדו (שם).